

Soča

Izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogama "Primores" in "Gospodarski List" vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošljana:

Vse leto	gld. 4:40.
Po leta	2:20.
Cetrt leta	1:10.

Za tuge deželite toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim narodnikom naravnino znižano, ako se oglaša pri upravnitvam.

"Primores" izhaja vsakih 14 dñij ob enem z ravnimi (na par) "Sočini" številkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kedareje v petek praznik, izdejajo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

DELEGACIJI.

Učeraj teden ste začele zborovati delegacije, avstrijska in ogerska, na Dunaju. O prvi seji avstrijske delegacije priobčil je "Sl. Narod" sledče poročilo:

Sejo otvoril delegat Nischelwitzer kot starosta in povabil deležne, naj volijo predsednika. Oddanih je bilo 54 glasov in sta dobila po 49 glasov knez Alfred Windischgrätz kot predsednik in vitez Jaworski kot podpredsednik.

Predsednik knez Windischgrätz, zahvalivši se za izvolitev, obeča, da bo vedno pravilno ravnal. Delegacija bo resno in vestno vrsila svoje dolžnosti. Vodilo jo bo patriotično čustvo, da je tiranjem za povzdrigo ugleda in veljave monarhije zadostiti, dasi si ne more prikrivati, da je prebivalstvo že tako obremenjeno, da je večje obremenjenje skoro nemogoče. Da se je državi ohranil mir, navdaja vse kroge z zadoščenjem. Zveza z sosednjima državama je jamstvo, da se ohrani mir tudi še nadalje.

Ko se še podpredsednik Jaworski zahvalil za izvolitev, predloži minister grof Kalnoky vladne predlage, mej ujimi vključni državni proračun za l. 1894. Potreščine znašajo 145.248.500 gld. (tani so znašale samo 141.141.394 gld.) in sicer odvisni pokritje znašajo redne potreščine za ministerstvo unanjih rečij 8.574.400 gld.; za vojno ministerstvo: a) za vojsko: 112.438.703 gld.; b) za mornarico: 9.912.680 gld.; za drž. finančno ministerstvo 2.020.032 gld.; za vključni računski dvor 126.160 gld. Izredne potreščine znašajo: za ministerstvo unanjih rečij 46.400 gld.; za vojsko 14.576.565 gld.; za vojno mornarico 2.565.000 gld. Vojno ministerstvo zahteva torej letos za 4.002.463 goldinarjev več kakor lani.

Delegat Plener predlaga, naj se volijo trije odseki: proračunski, peticiji in verifikacijski. Po končani volitvi, pri kateri ni bil izvoljen noben mladočeh, interpeljata delegata dr. Heilsberg in Kokoschinegg vojnega ministra radi ukaza vojaških oblastev, s katerim se je rezervnim častnikom prepovedalo, pristopiti dijaškim društvom.

Delegat dr. Herold, vidno razburjen, se oglaša za besedo in pravi: Letos se je prvikrat zgodilo, da ni voljen noben zastopnik českega naroda v proračunski odsek. Konstatujem ta fakt, prepričajoč zastopniku visoke diplomacije sodbo, jeli bilo to diplomatsko. Ker je to izzivanje celega českega naroda, izvajali bomo iz tega počenjanja sledče posledice in nasproti večini delegacije pojasnili svoje stališče. Ali ona prevezame za to odgovornost, tega ne verjam.

Delegat dr. Plener pravi, da je večina delegacije izključila mladočeške deležne zastopnike namenoma, hoteč s tem konstatovati, da na stranko, katera se je v zadnji seji dež. zboru českoga postavila izven meje parlamentarne dostojnosti, ne bo jemala nikdar več parlamentarnih ozirov.

Delegat dr. Masaryk obžaluje, da se je v delegaciji začela tako malenkostna politika napram zastopnikom naroda českega. Obžalovali je to tembolj, ker to ni čin viade, ker so to druge stranke zoper nas storile, zlasti pa, ker je to zagovarjal delegat iz Češke, kateri je časili z nami drugače govoril. S tem se je takaj razvilo česko uprašanje, česar ni nihče pričakoval. Tukaj in na tak način soditi o našem postopanju v deželnem zboru českem ne pristoja delegatu Plenerju. Naša stranka je bila prisiljena postopati v deželnem zboru tako, kajor je postopala, zlasti ker je lojalno naznanih deželnemu maršalu, kaj se more zgoditi. Zato obžalujem Plenerjevo izjavo in protestujem proti njej.

Delegat dr. Herold je hvaležen, da je Plener tako odkrito povedal, zakaj so se izključili češki delegati. Primernega parlamentarnega izraza za tako počenjanje sploh ni; to je nečuvano malenkostno sovraščvo. Nečuvno je izjaviti, da kdo neče priti v dotiko z narodom, ki doprinaša ogromno krvnega in drugega davka k vključnim izdatkom. Proti temu moramo protestovati,

ker za to, kar smo storili, odgovorni smo jedino svojemu narodu in nikomur drugemu. Plenjerjev govor dobi takšen odmev, kakor še ne misliti ne more.

Delegat dr. Pacák pravi, da mora kot sramoto ožigosati ton, v katerem se je tukaj govorilo o češkem narodu. Rekle se je, da večina neče priti v dotiku z našo stranko. Ali veste, kdo je naša stranka? Mi širje, ki tukaj sedimo, mi zastopamo tudi češki narod, tisti narod, ki je za to državo prelival svojo kri. Ali more sinega češkega naroda mirno poslušati, če sliši od g. Plenjerja, da on s to stranko in s tem narodom neče priti v dotiku? Mi zastopamo češki narod, mi in nihče drugi. V deželnozborski komisiji rekli smo vedno, da mora priti do tega koraka, katerega kar niti ne obžalujemo, ker smo bil prisiljeni. Vi ne dražite samo stranke, vi dražite vse narod. Češki narod se ne da žaliti od jednega Plenjerja, vedel morda tako odgovorit, da ga mine volja, izražati se na tak ponujajoč način. Dobro pa je, da se je tako zgodilo, da je Plenjer opustil svoj ton, s katerim nas je k sebi vabil. Od danes naprej vemo, da nas hočete terorizovati, ne samo v deželnem zboru, ampak tudi tukaj. Vi hočete izključiti glas celega naroda; pomislite, da tako, kakor je to žaljenje hudo, takó močan bo odgovor.

Ko je Plenjer opravičeval svoje postopanje, češ, da ta demonstracija ni bila naprjena zoper češki narod, ampak zoper mladočeške poslance, in sta se delegata grof Deym in dr. Masaryk na kratko posegla v razpravo, izjavil je slovenski delegat Pfeifer, da nikakor ne odbrava nečuvenega postopanja napram mladočeškim delegatom in s tem je bila razprava končana.

Ni ga skoro časopisa, ki bi bil odbaval postopanje večine in zagovor dr. Plenjerja. Večina uplynih časopisov je edina v tem, da delegacija ni pravo mesto, kjer se sodijo in kaznajo morebitni pregreški v deželnih zborih, zato je večina naredila neodpuščljiv pogrešek. "Wie ver Allg. Ztg." je v par člankih ostro - gosala Plenjerja. "Deutsches Volksblatt" je dejal, da najresnejša reč, katero vzame v roko Plenjer konča s kako neumnostjo. — Narod na Češkem je silno razburjen in dan za dan prihaja v ozemlju češkega naroda.

V soboto je presvetli cesar sprejel obe delegacije, najprej ogersko in potem avstrijsko.

Predsednik ogerske delegacije grof Andrássy poudarjal je v svojem govoru, da je, sodeč po okolnostih, sicer pričakovati, da se tudi še nadalje ohrani mir, ali da to še ne reši ogerske delegacije dolžnosti, skrbeti za ohranitev miru in za veljavo monarhije kot velesile s tem, da pospešuje razvoj vojske. Avstro-Ogerska mora biti mogočna država, zaveznik, katerega se bodo batli. — Predsednik avstrijske delegacije knez Windischgrätz je naglašal, da bo delegacija o tirkatih do davčne sile prebivalstva sodila skrbno in stvarno, navdana s patriotičnimi čutili, da je ohraniti in pošpeševati moč in ugled države.

Govornik je slavil cesarja kot zaščitnika evropskega mira, kateri z očetovsko ljubezijo vladca zvesta svoja kraljestva in dežele. — Na oba nagovora je cesar jednako odgovoril, omenivši, da je minilo še nekaj mesecev, kar je bilo zaključeno zadnje zasedanje delegacij. Politični položaj se od takrat ni premenil. Jako prijateljska razmerja med našo in drugimi državami so nepremenjena in isto tako se tudi vse druge, uhranitvi miru ugodne okolnosti niso predrugačile. A tudi v tem je položaj nepremenjen, da mora vladca v varstvo državnih körstrij in vojne sposobnosti neprestavno skrbeti za razvoj organizacije in vojne sposobnosti naše vojske in mornarice. Delegacijama došle predlage se drže mej, katere stavljajo finančni položaj; s pomočjo teh sredstev se vojna sila ojači, v kolikor je to neobhodno

potrebno, a z ozirom na ohranitev ravnovesa v državnem gospodarstvu so se troški razdelili na več let. Troški za upravo Bosne in Hercegovine se pokrivajo popolnoma z dohodki obeh dežel.

Tržaške volitve.

V pondeljek 29. maja začele so volitve v mestni in deželni zbor tržaški; ta dan volil je četrtni razred, t. j. najmanjši davkoplăcavalci, katerih vseh skupaj je 1450.

V tem razredu zmagovali so vselej progressovci ali rudečkarji, ki o Avstriji vselej previdno molče. Ta stranka, dasi gospoduje v Trstu na vsej čerti, se niti ne udeležuje volitev za državni zbor, ker čaka onih časov, ko bo volila poslanice na državni zbor na Dunaju, marveč nekje drugod. Udeležuju se pa domačih volitev, pri katerih vselej zmagaže že nad 30 let zaporedoma. Zadostno je, da ta stranka imá za seboj celo manjšo nizjega meščanstva, ki voli v četrtem razredu.

Ko je vladat letos nekako nasilno razpustila mestni in deželni zastop tržaški, pričakovalo se je, da vladat bo znova izkoristiti svoj upliv ter poiskati si zaveznikov, s katerimi spravi v mestno hišo take življe, ki ne bodo bili v obraz avstrijskemu značaju tržaškega mesta. Te nade so se razpršile v zbranih vati se, da so novi mestni in deželni zbor bo se slabši od dosedanjega.

Pod vladinimi krili ustavil se je "konservativni" volilni odbor, ki je prevzel vodstvo volilne borbe proti progressovcem. Ta odbor začel se je s početka dogovarjati s Slovencem, a ker ti niso hoteli brez pogojno voliti s takozvanimi "konservativci", ki prišlo do sporaznjenja. Konservativci niso hoteli obljubiti niti tega, da bodo spoštovali tiste pravice, ki so tudi Slovenec zajamčene v ustavnih zakonih. S tako stranko je nemogoč vsak dogovor. Zato so se Slovenci odločili v zadnji urki, da postavijo samostojne kandidate.

V pondeljek so veliki lepaki treh strank in barv priporočali tri različne liste kandidatov za četrti razred. Progressovci imeli so dobro sestavljeno listo, kajti vse kandidati so popularni in v rudečem taboru visoko cenjeni možje. Konservativna lista je bila prav revna; imena kandidatov so po večini skoro neznana. Volilni oklic podpisalo je nad 200 mož, po večini uradnikov in v dobra tretjina Slovencev, katere so ujeli na svoje imenice.

Slovenska lista ni imela nikakega upanja na zmago. Toda važno je že to, da so se Slovenci postavili na svoje noge. Slovenski volilci cenili so nasprotni listi na 250, v resnici pa jih je več.

Volilna borba bila je prav huda, kajti od 1450 volilcev prišlo jih je 1217 na volišče. Volitev se je vrnila v najlepšem redu.

Že tokom volitve bilo je očitno, da zmagajo progressovci. "Konservativci" so uprav predzno zaupali v svojo moč. Vrh tega so v prvih jutrišnjih urah z nedostojno volilno spletko prelepko marsikakega slovenskega volilca. Izdal so namreč tiskan oklic v slovenskem jeziku, v katerem so priporočali šest svojih kandidatov; ostali šest pa so prepustili na voljo volilcem, da si jih izberi po svojem srcu. Na koncu je bil litografovan dostavek, ki priporoča posebno gg. dr. Gregorina in dr. Pretnarja. — Ta oklic premotil je marsikakega Slovencev, ker misil je, da to je zadnji sklep političkega društva "E d i n o s t".

Zvečer proti osmi urki se je proglašil izid volitve. Progressovci so dobili 820 do 916 glasov; "konservativci" 120 do 286; Slovenci 62 do 73.

Progressovci dosegli so neprizakovani uspeh; toliko glasov niso se uadejali niti sami. Le kompaktnih glasov, to je takih, ki so volili vseh 12 progressovcev, bilo je 802.

Konservativci so dobili le 147 kompaktualnih glasov, torej niti toliko, kolikor podpisov je bilo na volilnem oklicu. Niti volilni odbor torej ni volil vseh svojih kandidatov. To je za avstrijsko misel v Trstu takò grozen udarc, kakoršega še nismo doživel. — Nič jim ni ponagalo to, da so se postavljali na radikalnejše italijansko

Oznanila

in "postanice" plačajo se za štiristopno peti-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1krat,

7 " " " 2 "

6 " " " 3 "

Večkrat — po pogodbji. Za večje črke po prostoru.

Poznamenje številke dobivajo se v tovarnah v Novi in Solki ulici po 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se uvedniju, naročina in reklamacijo na upravnitvijo "Soča". — Neplačuvali pismen uvednito ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo. Uvednito in upravnito je v Marziničevi hiši, Via del Mercato 12, II.

Da je slovenska lista dobila takó malo

glasov, je več užrokov. Mnogo slovenskih volilcev ni dobito legitimacij; mnogo njih so konservativci preseleli na gori povedani način; več krotkejših Slovencev v vse tisto, ki so kakorkoli zavrnili od vladat ali vladnih činiteljev, so itak že poprej pridobili za se. Veliko volilcev je od jeza vselej nelepega postopanja "konservativcev" ostalo doma — marsikak glas zgubil se je tudi na druge načine, čemur so pa zoper se je vselej konservativci krivi. Ni torek resnica, kar pisari "Mattino", da vse ostali slovenski volilci, ki niso glasovali za slovensko listo, so volili s progressovci. Ne rečeno, da marsikak Slovenec v svoji razjarjanosti proti "konservativcem" ni volil s progressovci, ni pa resnica, da so vse omenjeni Slovenci takó stori.

Takó je končala volitev v IV. razredu. Vlada ne more biti ponosna na ta izid.

Danes in jutri voli tretji razred, v katerem so skoraj vse uradniki in penzionisti. V tem razredu je večinoma zmogovala vladat. Toda letos je nevarnost, da celo tu zmagajo rudečki laški radikalci, kajti laški radikalizem je okužil tudi večino uradništva. Ako bi tudi v tem razredu zmagali rudečkarji, potem lahko rečemo, da iridenta je edina gospodinjava v Trstu. Ako je to prav merodajni krogom na Dunaju — nam Slovenec tudi.

Zadnja "Triester Zeitung" je vse obupana zaradi vladinega poraza v IV. razredu. Začela je pa tudi groziti, češ, da ta volitev je zebelj za raker, v katero se počoji italijanski tržaški mesto. Kandidati, ki so bili izvoljeni, jih niti ne ugajava, in pravi, da v njihovi družbi ne more sesteti noben pravi Avstrijec. — Jako je v skrbih celo za tretji razred, vendar upa, da zmaga konservativna stranka, ker — mora zmagati. Pomenljiva izpoved! Radi verujemo, da mora zmagati, tu vemo tudi, za koga bo najslabša, aki bi tudi v III. razredu zmagali progressovci.

"Mattino" tudi grozi in brca na vse strani. Povedal je celo, da dr. Pitteri, dosedanj zupan, ne bo več potren za župana, ker se je dal kandidovati v družbi mož, v kakoršni se ne sme nahajati župan tržaškega mesta. Prav!

Učerajšna "E d i n o s t" objavila je oklic političkega društva na vse slovenske volilce III., II. in I. razreda, naj se volitve sicer udeležje, toda oddajajo naj prazne liste.

Isti list poroča, da tržaški takozvani "konservativci" so tako hudi na Slovence, ker jim nečejo pomagati pri volitvah v mestu. Maščevati se hočejo s tem, da bodo pa v okolic podpirali — progressovce proti slovenskim kandidatom. Tudi prav! Slovenci nimamo veliko izgubit, ker je itak skoraj vsejedno, ali sedi v tržaškem mestnem zboru kak Slovenec ali ne. Ako pa hočejo imeti merodajni krogi same rudečkarje, pa naj jih imajo, mi jim jih privočimo prav od srca.

IRREDENTA V ISTRI

(Izv. dopis.)

Zamudil sem sicer nekoliko s svojim dopisom, ali vendar upam, da bode to, kar hočem tukaj po zmožnosti opisati, ceneje bralcu "Soča" zanimalo

Če se pa pri tem popisu tudi pri drugih okoliščinah pomudim, katere niso nič manj važne, zato naj mi častiti bralci blagovljivo oprosti. Slišal sem sicer ed dalet, da je že bil natisnen v "Slovenec" dopis, v katerem dopisnik opisuje bujsko irredento, ker pa mislim, da dotičnemu dopisniku niso prav znane vse tukajšnje okoliščine in podrobnosti, zato poskusim jaz, kolikor mogoče, to stvar natančneje opisati. Sam sem šele kratki čas blizu Buja, ali živel sem že toliko, da me bol je ves želodec. Večini bralcem "Soče" bo najbrže znano malo mestice Buje v Istri. Ker pa ni moj namen popisovati mesta in njega okoliščine, zato bom govoril samo o njegovem prebivalstvu. Ljudstvo tukaj je seveda brez izjemno italijansko, ali pa se h takemu privrata, dasi je okolina večinoma slovenska. Nikdo bi si torej ne mislil, da je na tem malem otoku, okroženem od vseh strani z valovi slovanstva, ugnezeno toliko strupenih gador, ki imajo svoja žela vedno obrnena proti svoji rediteljici - Avstriji. Tuječ, koji zagazi semkaj, mora nehotič pozabiti, da spada ta kraj k Avstriji, ako bi ne videl na državnih poslopjih, ali kakšni tobarkarni cesarskega orla. Nasprotno, pa kmalu dobro čuti, da je začel med ljudstvo, kateroga uzor je tam dol in Italiji, blaženi deželi vitron in pomeranc, blede laktot in suhe plagre. Da je to res, vše le oni, kateri je kaj časa živel med tem ljudstvom in opazoval njega mišljenje. Pojdil ven, ali ostani doma, nijer se ne obranil glasov, ki prav prosto žalijo srce avstrijskočutečega človeka. Od časa do časa prizvonoči na učesa iz ulice, posopja ali pa od polja sem one blažene karibaldinske pesmi, prisledi od malega otročeta, ki zna komaj usta odpirati, ali od lahkomselnega mladca in mladence, ali pa od resnega moža. Istotako se tudí po krémah prav navdušeno popevajo te iridentovske pesni, da te vsa učesa bolé. In je le na večer, ko razprestre noč svoja krila na zemljo, tedaj se zberi bujski mladenci na glavnem trgu in tedaj ti rjevoje in reglajo, kakor žabe v pozno noč vse te izbrane popevke, katere glasno pričajo, kje je srce in duša tega ljudstva in kako željno kliče in pričakuje to ljudstvo odresilnega due iz avstrijske ječe! Tudi najpriprosteje človeče ti očitno in ponosno v zobe pové: "Nei siamo Venetioni nobili! Noi volemo morir per la nostra patria!" etc. etc.

Tujič kateri pride v ta kraj, je vedno sam, posebno če se vede, da je druge narodnosti in avstrijskega mišljenja. Vse se ga izogiba, noben prijazen pogled in beseda se mu ne privodi, nobena hiša mu ni gostoljubno odprta, da, se javni prostori so mu zaprti. Če pride na primer v gostilno, ne dobri postrežbe, ne zahtevane jedi in pižace marveč gospodar mu hrbet obrne in vrata pokaže. In zakaj takó? Zato ker v gostilno, katera gostoljubno sprejema takšne ljudi, ne prikaže se več noben domaćin! Ti italijskim so radi sami med seboj, kjer lahko svobodno dajejo odušek svojemu mišljenju. Tu se vam pojde, rogovili in napija, tu se vam povzdiguje v deveta nebesa blažena Italija in vse, kar po njej diši. Da ljudje te vrste niso naklonjeni Nemcem, posebno Slovanom, to si lahko častiti bralec misli. Slovana ti bolj sovražijo nego samega peklenčeka. Slovan jim je naj bolj neunen, sirov, zarobljen, najgrši, najhudobnejši in sploh naj slabši človek na svetu. Bog vari, da te spoznajo za Slovana, pri njih si za vedno padel v nemilost; s pristom kažejo za teboj, posmehujejo se ti in si vimi psovskami obkladajo, da se te Bog vsmili. Niti obleči se ne smeš, kakor si navajen, ali kakor bi sam hotel; zvižga se za teboj in kriči, in če nisi prav oprezen, odneso kmalu kaj tacega raz tebe, kar ne ugaja tem čudakom — po noči nisi celo varen hoditi sam okrog! Ljudj, kateri se pristejavajo k višjim gospodi, so v vseh teh obzirih še hujši in sirovješi, dasi se takó zeló ponašajo s svojo visokoslavljenou italijansko omiko. Nikar pa ne misli, da je to ljudstvo prijazneje Nemcom; ne, ono sovraži vse kar in ž njimi jednakega mišljenja, vse kar ne vpije ž njim: Eviva Italia!

Umberto, ta srečni kralj, ki kraljuje tam v nebeških poljanah divne Italije, je temu ljudstvu, uzor in naj večji svetnik. Zato so pa tudi bili oni dan, ko je italijanska zaksomska dvojica praznovala srebrno poroko, bujski italijskim svečano in praznično oblečeni. V soboto, prejšnji večer, razsvetili so slovesno svoja poslopja in tam po bližnjih holmi zažgali so ognje, da so ti kresovi daleč tja po Istriji oznanjali ljubezen, čast in spoštovanje, katero goje Buječi svojemu Umbertu. Nesreča je hotela, da so bili med temi častilci skoraj največji gospodje, taki, ki so se nasitili avstrijskega kraha in sedaj zdihujejo po italijanski potenti. Tudi poslopje tukajšnjega bralega državnega "Kazino" bilo je svečano razsvetljeno, in vendar je v tem državu vpisanih tudi ved cesarskih uradnikov!

Ne morem sicer reči, da so tukaj vsi jednakega mišljenja in one "nesrečne" krivi, ne, marveč dobro vem, da je tudi takih med njimi, kateri so dobri in patriotični Avstrijači, ali, ali — ti se skrivajo in — boje. Tudi bolj nižje ljudstvo — kmetje — ne spada med one irredentarje.

Dva dni po onem "prazniku" pokazal se je že v Buju g. Gironcoli — politični komisar iz Poreča. Ta-le je preiskal vso stvar in odločil glavnim častilcem Umberta

kazen v denarju. Dr. Piccoli — rezervni zdravnik! — kavarnar Fabricius, Vitorio Dambrosi, znani Pierin, ki je s košom na hrbitu "privandral" iz Italije, mesar Zapalo, Jos. Zetto in drugi — vsi skupaj imajo plačati po različnosti nekaj nad tisoč goldinarjev. Tem se je seveda zdela razsodba nepravična zato so podali utok ničnosti. — Par dñij poslej prepeljal se je v Buje iz Rovigna pl. Kümmerling, sodnijski tajnik, da stvar natančneje prešče. Pozaprl je par priprostehi hujšačev, sicer pa se je mudil celi teden, ali o glavnih razsodbi se ne vše še nič gotovega.

Častitim bralcem "Soče" ta popis zadostaje, saj iz njega lahko spoznajo tukajšnje ljudstvo in njega mišljenje. Res, avstrijska vlada mora biti ponosna na tako "zveste državljanje" — in vendar, in vendar je tej vrsti ljudij toli milostne naklonjenja!

J. Žurmanec.

Za vsak slučaj!

Kakor moramo biti Slovenci v obče dobro pripravljeni za vsak slučaj, tako nočemo, da nas v našo veliko škodo ne prehitit hitro vrteče se koló časa s svojimi neprestanimi spremembami, enako morajo biti tudi naša narodna glasila takó dobro podprtia in utrjena, da jih ne uniči vsaka sapica, katero utegne zagnati proti njim sovražna suruja nikoli sitih narodnih naših nasprotnikov.

Slovensko prebivalstvo na Goriskem — pa tudi v drugih deželah! — čedalje bolj spoznava važnost našega narodnega glasila, ki odločno in, kadar treba, brezobzirno brani pravice slovenskega naroda. In v takem prepričanju dobiva naš list najtrdnejšo zaslombu, da se mu ni batit prav nikake nevarnosti — normalnih časih.

Ker smo doživeli pa — nemormalne čase, zato hoče naše zavedeno ljudstvo "za vsak slučaj" zagotoviti našemu listu trdno podlagu, na kateri bi mogel vstrajati, naj pride nad njega karkoli. V ta namen smo prejeli v zadnjih dneh sledeče denarne doneske:

Dr. Anton Gregorčič, državni in deželni poslanec v Gorici, 15 gld. — "Hvaležnost" do urednika za storjeno uslužbo 2 gld. — "Ljudski učitelj" boritelju za narodno čast in poštenje (Ne zamerite, da izpustimo vse druge laskave poklone. Ur.) 10 gld. — Iz Jalonika kot skromni darek narodnemu bojevniku tužne Primorske 1 gld. A. B. v L. 1 gld. za "žajfo" g. dr. uredniku, s katero je opral Babšča. — Nekdo iz goriškega okraja, ki je večkrat rabil židovske odvetnike, po pravdi proti "Soči" in Podgorcem pa se je zarotil, da ne prestopi več praga židovske pisarnice, daruje za pokoro 10 gld. — Nekdo, ki se čudi, kakó je to mogoče, da na Goriskem, kjer smo Slovenci v ogromni večini, sta bila med porotniki letos, ko so prišle za goriške Slovence pravačne obravnave na dnevnem red, le dva našincia, daruje za vsak slučaj za vsakega Slovanca petak, torej 10 gld. a. v. — Krašvec, ki prav dobro pozna predsednika "Legi Nazionale" v Tržiču, Evgenija conte Valentinisa, ki je bil načelnik porotnikov, daruje za vsak slučaj 5 gld. — Iz Gorice prejeli smo 5 gld. od nekega naročnika, ki je oba dneva do začetka do konca vstrajal med poslušalcem ter prepričan o resnicu urednikovih zatožb zapustil dvorano. — Nekdo, ki poklada velik pomen v to, da nemški profesor je našel vso zaslombu pri "Corrieru" in v lahonskem taborju v obči, daruje uredništvu "S." 20 zlatih kron. — Iz goriške okolice prejeli smo 8 gld., kateri je zložila neka družba uredništvu "S." v znak hvaležnosti, da je krenila po ustnik skrunilce časti in poštenja slovenskih oklicanov. — Okoličan nam piše: Bil sem tri dni pri okrožnem sodišču v Gorici, kjer sem videl lepe slovenske napise, ki so se postavili zadnje dni. To premembo je vstrajno zahtevala "Soča". V znak hvaležnosti zbral sem med prijatelji desetak. — Iz Vipavske doline prejeli smo od naročnika 7 gld. s tem le pripisom: Dne 22. aprila bil sem pri obravnavi in videl seu na kupu sedem židov, ki so tal mudski pobožno gledali na sina "Corrierove" urednice; poleg je stal tudi trgovec Skert, ki je glasno hvalil Babšča. Za sedem židov zbral sem Vam 7 gld., za Skerta pa nič. — Prijatelji s Kanalskega, čestitajoči k moralni zmagi, 6 gld. — Nekateri mladenci in Gorici, ki so zažigali dr. Maurovič, ko se je pri obravnavi bahal z dobrim spominom, a je v istem hipu pozabil celo na to, koliko let ima, zbrajil so v trajen spomin na tako grozno smolo dr. M. zmesek 9 gld. — Protisem, ki se veseli, da je dr. Grazadio Luzzatto takó strupen začel udrihati po "Soči", da mu je predsednik pretrgal besedo, daruje z nado, da si ta slučaj dobro zapomnijo njegovi slovenski klijenti, zmesek 12 gld. — Naročniki in čitalci iz kobariške doline posiljavajo svojemu ožjemu rojaku kot malenkostno podporo, proseči, da vstraja vkljub vsem nasprotnim vetrovom, ki hoté uničiti vsako svobodnejše gibanje med Slovenci, 9 gld. 50 kr. — Star prijatelj pod Rombonom 3 gld. — Iz Brd poslala je družba prijateljev 7 gld. 50 kr. s pripisom: Kdor je proti Vam, ta je proti nam vsem. Mi smo za

Vami, zato vstrajno naprej! — I. J. v P. 2 gld. — J. O. v P. 1 gld. 50 kr. — Gorican na tujem 2 gld. 50 kr. — Z dežele poslal nara je naročnik 10 gld. s prošnjo, da bi mu naznanili, ali je prof. Babšč dobil od tovarnika Ravalica skelečo pljusko za uno ali pa le breco v trebuh, ker slišal je oboje pripovedovati v prejšnjih časih, pa ne vše, katero je pravo. (Odgovor pismeno). — Trije duhovniki na Tolminskem vsak po petaku, torej 15 gld. — Jožef Komel v Grčini 60 kr. — "Prijatelj iz Gorice" 5 gld. — Josip Sovdat, župnik v pokoju, daje za mučenika 22/4. 1832, petak. — Ivan Vrhovnik, župnik v Ljubljani, posilja majhen obliž na veliko rano 2 gld. — A. P. R. Istra: Per la saponata ci quel famoso professore f. 1. — "Trije rodoljubi" za izjavo veleč. g. prof. Šantela 6 gld. — Duhočnik z Vipavščine 5 gld. — "Ljudski učitelj" na Krasu 1 gld. — "Bog in narod" 2 gld. — "Kranjski duhočnik", sramovaje se, da glasilo katol. shoda v svoji slepi strasti približa take članke, katerih se nahaja v 95. št. o pravdi "N. S." 8 gld. — I. M. v O. v Zahvalo za članke "Sami smo krivi" v letosnjem "Soči", kajti tudi to smo mnogo sami krivi, da dobitvamo le laške porotnike, 3 gld. — "Vesela družba" v D., ki je slišala, kakó se ljublj. "Slovenec" veseli "Sočine" nesreče, 4 gld. 87 kr. — S Kanalskega poslala nam je vesela družba, ponosna na svojega značajnega rojaka Giuseppe Amaral s Čime, 2 gld. — N. N. v T. čestitajoč dr. Staniču za odločen nastop 2 gld. — Družba iskrenih rodoljubov na Krasu, ki menijo, da narodnost ni pagaanstvo, proslavljajoči izreden dogodek, da naš dočačin veleč. g. dr. Anton Mahnič, prof. bogoslovja, izdajatelj in urednik "Rim. Katolika" itd. je postal papežev častni komornik, zložili so "Soči" "za vsak slučaj" 13 gld. 13 kr. — Dva gorjanca in en Kranjec v Trstu 4 gld. — Dvakrat Višaj 10 gld. — Podčavenski na vačun desetaka 5 gld. — Dva Gorjanca pa jeden Kranjec iz Trsta 4 gld. — J. P. 50 kr. — V. R. 50 kr. — A. B. 60 kr. — M. P. 60 kr. — Dar zavednih Nabrežincev v hvaležnost za govor "Sočinega" urednika pri veselici našega pevskega društva "Nabrežina", kateri vedno ohranimo v srcu, 12 gld. 21 kr. — Fr. Furlani 1 gld. — Ant. Pečenko 50 kr. — Andrej vitez Jekše, dekan v p. v Kobaridu, 5 gld. — Andrej Ursič, posestnik in trgovec v Kobaridu, 5 gld. — Mih. Strukelj, vikarji v Češinci, 2 gld. 35 kr. — Sim. Gregorčič, vikarji v Sedlu, 5 gld. — Fr. Bajt v Plavah "za žajfo" 1 gld. — "Neimenovanec" v Gorici 5 gld. — "Nekateri celovski rodoljubi" 2 gld. — Miha Bizjak v Rabazu 1 gld. J. B. Selski 10 gld.

Politični razgled

Austrijske dežele. — (Prestolni govor) v delegacijah naredil je najboljši utis po vsj. Ecropi. Splošno se priznava, da je mi rojubnej značaja, da je v vseh točkah posem jasen in določen, da ga ni mogoče nititi v najmanjšem oziru dvoumno tolmačiti.

— (Razmere na Češkem) se nekam čudno razvijajo, takó da morajo v srci bojeti vsakega austrijskega domoljuba. Vsemu temu pa ni nihče drugi kri nego ponesrečen eladina politika, ki preveč zaupava v svojo oblast ter v moč bolad in topor. Češki narod je že do skrajnosti razburjen. Kaj bo, ako pojde takó dalje, ne more se danes soditi. — Dogodki v zadnji seji češkega deželnega zborna so s kruto vladino nakanem. Zato hoče vladu baye poslati mladočenskim poslancem, da je se vedno močnejša od njih. V ta namen zaporedoma prepreducuje rotilne shode in se bari z mislio, da bi postavila vse mladočene na zatožno klop. Ali vladu ne vede, da je vsak podoben korak le ogle na ogenj, ki itak že gori z visoko štejajočim plamenom?

— (Na Dunaju) se je vršila v ponedeljek velika slavnost v proslavo stolnega rojstva velikega pesnika in slovenskega rodoljuba Jana Kollarja. Slavnost priredili so vsi na Dunaju živeči Slovani. Ker je pa vojaška godba zadnjič hip odpovedala sodelovanje, bila je cela slavnost v nevarnosti. Zato je izostal marsikak brzoven pozdrav, ker se ni natranno vedelo, ali se slavnost vrši ali ne. O Janu Kollarju izpregorimo nekoliko več v prihodnji številki. — Zaradi odpovedi vojaške godbe podajo mladočenski delegati interpelacijo do vojnega ministra.

— (Uradniške plačele) namerava baje rada povisati že z l. 1894. Vsi stroški za zboljšanje gmotnega stanja uradnikom znašali bi še do 6 milijonov goldinarjev. Nenamerno petletni uvelde bi se tritevno: od 11. do 5. platične vrste bi se plače zboljše. — Vse to bi se lahko zgodilo, ako bi nesrečni oboroženi niz ne požiral toliko milijonov vsako leto!

— (Češki narod) dokazuje te dni s čini, da živi in umre s svojimi poslanci. Občinski zastoni in društva kar zaporedoma izražajo poslance svojo ulanost in zvestobo. V eni sami šterilki "N. L." našeli smo 278 ulanostn in izjav! In to je nekaj!

— (Na Dunaju) je bil izvoljen v mestni svet (kot podžupan) tudi dr. Lueger. To je začetek propadu nemško liberalnega gospodarstva!

Hrvaško. — (Hrvaško časopisje) imá hude čase, kakoršnim se baje bližimo tudi v Gorici. Odgovornega urednika "Obzora" g.

V. pl. Dorotka deli so v preiskovalni zapor zavadi nekaterih za plenjenih člankov in navlč zapleme postopa se proti njemu tudi subjektivno. Preiskovalni sodnik zaslišal je tudi glavna dva urednika "Obzora" g. dr. Politea in prof. Pasariča in sotrudnika Blaženkovica, tako da je celo uredništvo "Obzora" v sodni preiskavi. V sredo teden bil je pozvan enovič g. Politeo pred preiskovalnega sodnika dr. Čačića. Ko je g. Politeo izjavil, da je on pisal inkriminovane tri članke, pridržal ga je sodnik v preiskovalnem zaporu s čudno motivacijo, da je Politeo in ozemec (Dalmatinec) in da ne bi ponovil dejanja! Ker je pa g. Politeo slabega zdravja, prosil je, naj se mu dovoli, da sme prebiti svoj zapor v bolnici. Ko je sodni zdravnik dal dočno dovoljenje, odvelli so g. Politea ob 1/2 ura zvezer preko Zrinjskega trga in mimo karen na Jelčičevem trgu v bolnico milosrdnih sester. Pričela se je torej zoper doba proganjanja in skrajnega terorizma, s katerim se hoče ečpeti narodu "madjarska državna ideja". Toda tega ne uvažujejo mogoci hrvati, da je pač lahko zadavati petelina oznanjan ajočega jutro, da pa s tem ni moči zadati zleti jutri samega.

— (V Mettičici) je začel izhajati hrvatski tednik "Hrvatski Branik". V tem mestu je že velik Nemec, ki so začeli že prej izdajati svoj list ter držno napadati vse, kar je hrvatsko.

— (V Zagrebu) se je osnoval odbor, ki priredi skupen izlet v Dalmacijo k odkritju spomenika slavnega pesnika Gundulića.

Domače in razne novice

† JOSIP IVANČIĆ

Zopet nas je pretužna vest presumila v dno srca in zadebla nas je tem britkeje, ker smo še pred kratkimi dnevi videli na svojem mestu z okrepčanimi močnimi delovati moža, katerega nam je učeraj jutro menadoma pokosila neizprosna smrtna kosa. Vrlega zastopnika naših slovenskih trgov in obrtniških krajev, Josipa Ivančiča, ni več med živimi. — Trdrovratna želodečna bolez, katera ga je mučila dolgo let, spravila ga je bila že tudi v smrtno nevarnost; a krepkost njegove narave, zdravniška umetnost in morda še najbolj vstrajna, požrtvovalna, ljubezni polna skrbnost njegove blage gospe soprege pomagale so mu zopet na noge in ga ojačile tako, da je mogel podati se v Karlove Vare na Češko in tam tako okrevari, da smo sodili trajno povrneno njegovo dragocene zdravje. Lotil se je bil zopet vseh opravil svojega poklica in privočil si navadne zabave, mej katerimi mu je bila najljubša — lov. Tudi kot deželnemu poslancu je zopet zasedel svoj prostor v deželnem zbornici — pa ne samo to, ampak v popolni zavesti svoje dolžnosti udeleževal se je z

Pogreb pok. poslanca Ivandžija bodo jutri v Tolminu ob 8. uri zjutraj. Slovenski poslanci so poslali rodbini krasen venec z napisom:

"Klubovemu predsedniku slovenski deželnemu poslancu". Deželnemu odboru je tudi postal prelep venec in ob enem gospoj vdomi brzjavno sožaljivo, glasečo se tako-le: "O britki zgubi sopoga, povsod spoštovarega zaradi redkih zaslug in bisernih krepostej, sožaljuje z Vami deželnemu odboru".

Oba gori omenjena vence je izdelal goriški cvetličar Ferant, v katerega proračajnici na Travniku bosta popoldne razstavljena. Pri istem cvetličarju so naročili vence tudi: Strelsko društvo, žaluoči ostali in notarska zbornica.

Osebne vesti. — Gg. poštna officijala Pradarrati Leonardo in Nenmann Karol imenovana sta poštui priglednikom v Gorici. — Gosp. Hohler Ivan, poštni očičjal v Gorici, postal je denarnični priglednik v Trstu, gosp. Hadrová Kornelij pa denarnični priglednik v Trstu. — Da je gosp. Fran Lebars, dasi med najmlajšimi poštuni očičjali, postal poštni priglednik v Palju, povedali smo že zadnjic.

Odbor "Sleže" je v zadnji seji soglasno sklenil, poslati deputacijo k visokorodnemu gospo u grofu Alfredu Coroniniju, da mu izreče zahvalo društva za njegovo veliko skrb in dejavnost v priči slovenskega naroda. To nalogo sta izvršila v ponedeljek podpredsednik preč. g. župnik Grča in dr. Alekšij Roč.

Furlanska železnica. — Znano je, da ni še dognano, ali naj bi se furlanska železnica odcepila od južne pri Tržiču ali pri Ronkah, ker razne občine, med temi posebno Gorica se močno protivijo prvotnemu načrtu, ki določuje zvezo pri Tržiču. — Teden je došlo z Dunaja pismo njegovega prezvišenosti gospoda deželnega glavarja Franca grofa Coroninija, ki svetuje mestnemu zastopu gorilskemu in pa kupčiški zbornici, naj pošljeti k presvetemu cesarju deputaciji, ki bi se potegovali za zvezo pri Ronkah. — Mestni zastop je sklenil v zadnji seji, poslati na Dunaj župana Mauroviča, lekarnarja Kürneja in odvetnika Maranija. Kupčiška zbornica ostane nevtralna.

Izredni občini zbor "Slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici, ki se je vrnil v nedeljo popoldne, bil je prav številno obiskan. Predsedoval je veleč. g. dr. A. Gregorčič. Edina točka dnevnega reda bila je premembra pravil, ki meri na to, da bi se sprejemali v društvo tudi podporni udje na deželi, pa takó, da bi imeli poseben bolniški zaklad. Veleč. g. dr. A. Gregorčič je čital in obširno razlagal spremembe, katere je občini zbor brez ugovora odobril. Predlagane spremembe so bile zrel sad dolgotrajnega in treznega premišljevanja in proučevanja raznih zakonov, predpisov, načrtev, dosedanjih pravil in dosedanjega poslovanja; gospod predsednik je v tej zadevi potoval celo na Dunaj, da se je poučil, v kakški obliki je mogoče ustrezti delavcem zunaj Gorice, da vrla spremembu pravil odobri. Zato je bila vsaka trezna razprava o predlaganih premembah skoraj nemogoča.

Ko je občini zbor soglasno sprejel vse predlagane spremembe, oglašit se je k besedi g. Ernest Klavžar in dejal: "Spremembe, katere smo ravno slišali, so sad trudopolnega delovanja. Ni še dolgo temu, ko je bil naš velečislavi g. predsednik nevarno bolan, da smo se zaresno bali za njegovo predrago nam življenje; v celi deželi so molili za njegovo ozdravljenje. Da je Bog uslušal naše vroče prošnje, vidimo najbolje danes, ko je — sam zopet čvrst — pripravil tudi novo življenje v društvo. Komaj je malo ozdravel, že se je začel truditi, da bi povzdignil naše društvo. Spremembe, katere nam je predlagal, so velikega pomena za bodočnost društva in slovenskega življa v deželi. V skribi za ta napredok je naš gosp. predsednik potoval celo na Dunaj, da se je dogovoril z merodajno gospodo, kakó dačel smo segati naše spremembe, ako hočeno dobiti vladino potrjenje. Zato predlagam, da vredno in dostojno zahvalimo gospoda predsednika za njegov neprecenljivi trud in sad s tem, da ustremo in mu zaključimo svoj presrčni: Živio! — Vsi navzoči ustanejo in zaključimo trikratni oduslovjeni: Živio! — Na to je bil občini zbor zaključen. — Nova pravila so že tiskana in poslata so vladu v potrjenje.

Iz Solkana se je oglasilo že 54 mizarjev, ki bi radi pristopili k našemu društvu. To se zgoditi, kakor hitro bodo potrjena premenjena pravila.

Podporni udje na deželi bodo za daj plačevali enake tednine, kakoršno plačujejo pri okrajni bolniški blagajnici. Razloček bo le ta, da pri našem društvu bodo brez dvoma dobivali to, kar jim tiče. Mogoče je, da bi se utegnile s časom tednine znižati.

Nedeljska veselja "Slovenskega bralnega in podpornega društva", katero so priredili čitalniški pevci in dilektanti, izvršila se je, kar se sporeda tiče, prav dobro. Škoda, da je bila udeležba preslab; zlasti smo preveč pogrešali tiste, katerim je bila ta veselica v prvi vrsti namenjena.

Gosp. Klavžar je govoril je kratko, a jedrnat in mikavno o složnosti in edinstvi vseh pravih rodoljubov. — G.čna. Anica Ozana deklamovala je Gregorčičeve "Naš čolnici otmimo". Občinstvo je prav videnih pohvalilo vrlo g.čno deklamovalko.

Pod vodstvom g. Iv. Mercine, peli so se prav dobro trije zbori. Posebno lepo sta se pa pele pesmi Volaričeva „Slovenski svet, tisi krasan“ Zajceva „Hrvaticam“; pri zadnji je pela alto-solo g.čna Leban. Te dve pesmi morale ste se popoviti.

Veseloigr "Berite Novice" igrala se je prav dobro. G.čni Jng in Pavlica ter g.čna Klavžar in Sivec so izborno rešili svoje naloge. Čast in hvala jim!

Javna zahvala. — Vsem velečenjem gospodom sodelovalcem in gospodičnam sodelovalkam pri besedi dne 28. maja, imenoma pa gg. pevovodji in načelniku igralcem, izreka tem javnim potom svojo najoplejšo zahvalo odbor "Šlov. bralnega in podpornega društva v Gorici" na njihovem dobrohotnem trudu in prijazni podpori. Prešrena hvala vsem vključ in vsakemu posebe! Predsednik.

Obrekovanji slovenski profesorji obrnili so se do vseh treh vodstev takajnjih srednjih šol, naj ona storijo korake proti "Corrieru" v obrambo njihove časti in slnzbz. Gimnazijski ravnatelj začel se je dogovarjati, s "Corrierom" uredništvom, pozivljajoč ga naj poda svoje dokaze, o katerih je govoril, da more izpričati o slovenskih profesorjih. Toda "Corriere" takih dokazov ni mogel podati, ker jih nima. Zato so vsa tri vodstva poslala "Corrieru" poprayek, s katerim so zavrnila vsa "Corriera" očitanja. Da bi zadele pravilno obliko, posvetovali so se z gospodom, ki bi moral biti v takih zadovolj merodajen.

Popravek bi bil moral miti v soboto; toda namesto njega priobčil je "Corriere" prav rezek odgovor, da popravek ni spisan v zmislu §. 19. t. z. in ne po pravilih najnavadnejših uljudnosti, zato da ga ne priobči. Državni pravnik je podal zaračni tega proti uredništvu tožbo po §. 21. t. z.

Praznik sv. R. T. minil je brez navadnih obhodov z Najsvetješim, ker bilo je slabo vreme. — Ljudje, ki so nanesli v Gorico obilo takó zvanih majev, naredili so slabo kupčijo, ker prodati so jih morali po 2 do 3 kr. kos. — Popoldne ob 6. bila je procesija na Kostanjevici; udeležba ogromna.

"Rinnovamento". — Zadnja stevilka tega lista izšla je učeraj opoldne, dasi je bila dotiskana že v sredo, ker državno pravništvo je dovolilo, da sme iziti še le 24 ur potem, ko je bil naznanjem novi odgovorni urednik.

Toda tudi ta stevilka je takó močno ugajala državnemu pravdu, da jo je hoteli le sam čitati; zamenjena je bila zaradi več sestavkov. Smola!

Vedno zanimivev čase doživljamo v Gorici. "Soča" in "Rinnovamento" nista še prosta situacija in težav z doseganjima pravdama, že višje nove pravde kot Damoklov meč nad njima.

"Rinnovamento" je le v posnetku objavil bolj nedolžne odstavke iz treh dunajskih dopisov v vplivni beroliški konzervativni list "Kreuzzeitung", radi česar je bil zaplenjen; vrhu tega je državno pravništvo podalo v zmislu §. 300 kaz. zak. (radi ščuvanja) tožbo proti odgovornemu uredniku Maregi, proti sotrudniku Kušarju in tiskarju Obizzi-ju. Danes teden se je izvršila preiskava v uredništvu, v stanovanju odgovornega urednika in v tiskarni, da bi sodišče dobitlo v roke rokopis onega članka (ali pa menda sploh katerikoli rokopis, ki bi se bavil s političkimi razmerami na Primorskem.) Toda redarstvo odšlo je s popolnoma praznimi rokami po večurnem trudopalnem in vestnem preiskovanju.

Redarji so odgovornega urednika zgrabil kar na ulici ter spremili ga k preiskovalnemu sodnemu svetu. Crusiz-u.

Vsled nekih izjav odgovornega urednika podalo je državno pravništvo proti več osebam novo tožbo v zmislu §. 11. tisk. zak. in v torek je izdajanje "Rinnovamento" kar ustavilo. Ker se je pa takó imenoval novi odgovorni urednik, g. Ivan Kušar, izsel je list učeraj o poldne.

Tudi proti našemu uredniku se baje vrši preiskava po §. 310., ker smo objavili dneske za pokritje naših pravdnih stroškov. Zgodilo se je torej popolnoma po volji ljubljanskega "Slovenca", ki je v našem listu ugledal to, česar mi nikjer nismo zapisali. Istih nazorov se je na to navzelo tudi državno pravništvo.

Zabave je torej dosti, še nekoliko preveč! Počasi se že naučimo vse tiste klukaske paragrafe, ki nas doslej zavratno plasijo za plotom!

Ali bomo nazadevali? — Zdi se, da smo prezgodaj hvalili naše veleslavno c. kr. okrožno sodišče v Gorici, češ, da rado ustreza pravičnim zahtevam slovenske dretinske večine v deželi, ako le ni Slovenci to sami hočemo. Pričevale smo namreč, da smo o svojem času dosegli, da nam daje na slovenske uloge tudi slovenske rešitve in razsodbe, da nam zamenjema potruje s slovenskimi razsodbami in da na naše prizive se vršči čisto slovenske obravnave.

Zadnji čas je okrožno sodišče kar nakrat spremeno svoje postopanje v takih ozirih. Ko smo 9. aprila podali slovensko ulogo, s katero smo prosili, da bi sodišče poklicalo k glavnim razpravam celo vrsto veljavnih prič, ki bi dokazale, kar smo trdili oznanem velikomškem profesorju Babsch u, dobili smo italijansko rešitev, s katero je bila prošuna odklonjena.

Drugi slučaj, "Soča" ob 12. maja t.

1. bila je zaplenjena s slovenskim naznalom c. kr. državnega pravništva; c. kr. okrožno sodišče je pa izdal potrdilo zatembe z italijanskim razsodbo.

Čudno je, da je okrožno sodišče spremeno svoje postopanje v tem oziru uprav od onega časa, od kar je dobilo nalog, da mora prirediti slovenske napise.

Mi pa nismo utaknili mirno v žep takih laških pisauj, marveč smo jih poslali naravnost pravosodnemu ministru, da bo videl, kakó se godi v narodnem oziru dretinski večini v deželi. V svoji opoprani pritožbi pa smo porabili priliko, da smo podali majhno, a verno sličico naših pravodnih odklosov na Goriskem.

Tudi o teh laških razsodbah bo še govor na primerem mestu.

Znakovpravnost pri sodiščih. — Med okrajnimi sodišči na deželi je ka načalko nejjabolje, kar se tiče izvrševanja narodne enakovpravnosti. Slovenske uloge rešujejo se redno v nemškem jeziku; ako pride pa tjejek kaka laška uloga, reši se brez izjeme v — laškem jeziku. Takó se gredi v tem čisto slovenskem kraju!

V rokah imamo slovensko ulogo za vknjižni prepis lastninske pravice; uloga je bila podana 2. maja t. l. pod št. 1769. Na to ulogo došla je nemška rešitev, v kateri se je krajevno imé Banjšice Sv. Duha polaščilo Banjšica S. Spirito.

Proti takemu nezakonitemu in za nas Slovence žaljivemu početju bo primeren govor na pristojnem mestu.

Razpisana služba. — V Kanalu je razpisano mesto okrajnega sodnika. Prošnje se morajo dospoliti do 14. t. m. predsedništvu goriškega okrožnega sodišča.

Ne dvomimo, da med prisilec bodo tudi Slovenci. Zato bi se prav lahko imenuoval tak sodnik, ki bo sposoben za to službo tudi v jezikovnem oziru. Ako hočejo Lahi ali Nemci jesti slovenski kruh, naj se uči slovenščini takó, kakor so morajo Slovenci mnogokrat brez potrebe učiti italijanskem jeziku. Slovenci znajo prav dobro po tri jezike, Italijani pa navadno po en sam, a še tistega ne kdo ve kako vrgledno!

Nove "Corriere" skovanke. — Naš "Corriere" je neumoren v polaščevanju slovenskih imen. Iznašel je že Piedimonte za Podgoro, Moncorona za Kronberg, Montespinosa za Dornberg, Tricornia za Triglav, itd. Zdaj je prišla na vrsto Volčjadrava, za katero je iznašel prevod Valdinupo. — Kdo ve, ali pride tudi ta spaka v prihodnosti "krajevni imenik" c. kr. osrednje statističke komisije?

Kučnica "Tri tiskovne pravde" je izšla in se prodaja po 35 kr. V Gorici době jo udje Čitalnice ali podpornega društva pri društvenem čuvaju; v Trstu pri čuvaju Čitalnice in "Delayskega podpornega društva"; v Ljubljani pri narodnem knjigotržcu Ant. Zagorjanu; v Celju pri trgovcu, tiskarju in uredniku Dragot. Hribarju. — Razposlali smo jo tudi mnogim svojim prijateljem, znancem in somišljenikom. Kdor je prejel več iz. odov, blagovoli naj jih razprodati med znanci, denar pa poslati po d. poslanji poštuhrauliški položnici. — Natisnili smo 1000 iztisov z nado, da jih spravimo v denar. Tretje obravnavo (dr. Braun proti "Rinnovamento") nismo priobčili v "Soči". — Ker kučnica obsegata tri velike tiskane pole ali 96 strani, zato je cena 35 kr. z ozirom na dobredelen namen prav nizka.

Žid dr. Graziadio, sin "Corriero" urednice, zastopnik prof. Babscha, zastopnik Stolpe proti Podgorcem, itd. itd. je predložil sodišče račun svojih zahtev do našega urednika začadi zgubljene pravde. Uganite, koliko zahteva žid Graziadio za svoj trud in znoj, kateri je inel v brambi velikoneškega profesorja? Ne, uganiti ni mogoče, zato naj raje kar brez ovinkov povemo: mož zahteva debelih pet sto takov in še par desetak za na meček. Pomislite: dvodnevna obravnavava ga je takó grozno ugnala, da zahteva kar 400 novih kron za pominjenje svoje orientalske krví; za študiranje in spisovanje obtožnice zahteva tudi 400 kron; posvetovanja z Babschem zaračunil je z lepim številom desetakov! En dan je z Babschen celih 11 ur reševal njegovo življenje, da je bil dr. Graziadio o vsem dobro poučen. Kaj vse mu je Babsch povedal v 11 urah? Ne dvojimo, da tudi to rešetanje se je vršilo po načelu: Meni vse po pravici povejte, za.... vse drugo bom že jaz skrbel. Za teh 11 trudopalnih ur zahteva 22 gld. — Take račune zná delati žid dr. Graziadio Luzzatto, odvetnik nasproti nadškoških kapele v Gorici. Kakor razvidno, zná dr. Graziadio prav izvrstno dve vrsti računov: množenje in soštevanje; ni pa dyoma, da bodo znali tudi sodniki ostali dve vrsti računov, namreč: deljenje in odštevanje.

V Miru se je v nedeljo vršil na župnikovem dvorišču katoliški delavški shod, o katerem smo slišali le od daleč nekaj zvoni. Udeležnikov bilo je nad sto. Govorii so preč. gg. Lukežič, Pavletič in dr. Pavlica. Govora prvi dveh govornikov sta ugajala poslušalcem, govor zadnjega pa je nemalo razdražil delodajalce — gospodarje. Pričevale so nam je veliko o tem govoru in o celišču sploh, prejeli smo

tudi obširnejši dopis, a ga ne priobčimo Zakaj? — ni težko uganiti.

Cestni odbori. — Ako presvetli cesar potrdi novo cestno pravilo, katero je letos sklenil deželnemu zboru, vršile se bodo še v teku tega leta nove volitve vseh cestnih odborov. Toliko na uprašanja od nekaterih strani.

Starl denar. — Od 1. t. m. niso več veljavne petindvajsetice in srebrnjaki po 2 gld. Nič ne ni dolžan sprejemati jih kot plačilo. Zamenjajo se pri cesarskih denarjnicah.

Letina na Koroškem. — Ako nas odslej ne doleti kakake vremenske nezgode, nadefati se smemo dobre letine — razen prva piča, katere ni. Tria kaže prav dobro, kajti grozdje je bogato in stupena rosa doslej še ne dela škode, da si semterje po malem pričakuje.

Sadje bo obično, zlasti češ, na Tolminskem ga bo posebno veliko. Da bi le kupci dočeli, kakor pred leti! — Žito tudi lepó kaže. Bog nas varuj toča! — Češenj je v marsikem kraju do pol vice manj od lanskega leta, v drugih krajih pa nič ne potujejo.

Tu dui smo konečno dobili dosti dežja, da so tudi studenci oživelji, kar je edini dokaz, da se je zemlja zadostno napojila. Po noči od srede na dežnik je močno illo izpod neba, da je colo Soča precej narasla.

Leta na Koroškem. — Iz Lavantinske doline piš nam narodnik: "Tudi v Lavantinskem dolini, v tem "koroskem raju", imeli smo v aprilu hudo sušo. Majnik prinaša obilen dež za vsako potrebo. Polja so krasna. Sadje kaže po bregovih lep, a v nižavi je slana ugonobila cvetje. Drevje se po listih in ne po sadu. Zaradi dolge in silne saš je tudi krma zastala".

Deželni zbor goriški

VIII. seja dne 18. maja.

(Konec)

X. Poročalec dr. Lovisoni. Prošnja tržaškega društva tehnikov in arhitektov, da bi se tehnikom pripoznala volilna pravica, odstopi se deželnemu odboru v razpravo z ozirom na druge osebe, katere bi morda tudi zaslužile, da se glede volilne pravice postavijo v enako vrsto s tehniki. Tudi o tem bo smel deželni odbor podati svoje morebitne predloge v prihodnjem zasedanju.

XI. Poročalec dr. Nik. Tonkli. Prošnja posestnikov kal-koritniških za ločitev njih občine od bolške županije in vstanovitev posebne županije odstopi se deželnemu odboru z nalogom, da izvrši vse česar treba po določilu §. 3. obč. reda in da, da bo zadoščeno postavi, predloži v prihodnji seji dotedni načrt postave.

XII. Poročalec dr. Lovisoni predlaga v imenu šolskega odseka načrt postave, po katerem bi se imela glasiti druga točka, črka f. paragrafa 1. občinskega volilnika za pokneženo grobijo goriško in gradisko tako-le:

f.) voditelji, nadučitelji in stali učitelji ljudskih šol, kakor tudi ravnatelji, profesorji in učitelji viših učilišč v občini;

Po predlogu poslanca Venuti-ja se tudi ta načrt izroči deželnemu odboru v nadaljnjo razpravo — in poročilo.

XIII. Poročalec dr. Venuti. Mnogim vsestiliščnikom in učencem strokovnih šol dovoše se denarne podpore večinoma po 100 in po 60 gld. za šolsko leto 1893. — Vse dovoljene podpore znašajo skupaj 3750 gld.

XIV. Poročalec Dottori. Prošnja nekaterih občin iz naše Furlanije, da bi dežela posredovala v dosegu posojila, s katerim bodo mogle kupiti akcije za zgradbo nove železnice med Tržičem in Červignanom, odstopi se deželnemu odboru, da jo reši v svojem področju.

XV. Poročalec Dr. Venuti. O prošnji podpornega društva dunajskih pravnikov za podelitev denarne pomoci prestopi zbor na dnevni red.

XVI. Isti poročalec. O prošnjah dveh učencev ital. oddelka tukajanje dež. knetijske žole za podpore, da bosta mogla v prih. šolskem letu obiskovati vinarsko šolo v Klosterneuburgu, prestopi se na dnevni red.

Ker je končan dnevni red današnje seje in je rešeno vse, kar se je imelo v tej sesiji razpravljati, sklene predsednik zasevanje. S trikratnimi "živio"-klici presv. Cesarju razidejo se poslanci več ali manj zadowoljni z uspehi in neuspehi svojega delovanja.

Podrobnosti o letošnjem zborovanju priobčimo v prihodnjih številkah.

Die Seiden-Fabrik G. Henneberg [k. u. k. Hoff], Zürich sendet direct an Privates schwarze, weiße und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 p. Meter — glatt, geschrift, kariert, gemustert, Damast etc. [ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.] porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.

[1]

Javna zahvala.

Podpisani si šteje v sveto dolžnost najtopljez zahvaliti veleci, g. dr. Andreja Lisjaka, ki me je v malo dneb s svojo navadno spremnostjo rešil smrti s tem, da mi je odpravil difterite najhujše in najtrdovratnije vrste. — Priporočam vsem bolnikom na tuj nevarni bolezni, naj se zaupno obračajo do njega.

V Gorici, 31. maja 1893.

Andrej Kravanja,
vikar na Ponikvah,

Lekarna Trnkóczy-ja zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in vsak dan s pre pošte razpoljiva

Marijaceljske kapljice za želodec

zdavno preverjeno in znano zdravilo s čvrstilnim in krepilnim vplivom pri molenem prebavljanju, pri krču v želodcu in zbabzanju.

1 steklenica velja 20 kr., 1/2 tuct. 1 gld. 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

KOSE IN OSLE.

Podpisane prodajam po zmernih cenah izborné bistriske kose s (Koroškega) in osle iz Bergame v Italiji.

JOŽEF MUNIH

Sv. Lucija na Tolminskem.

Štev. 135

Op.

RAZGLAS.

Naznanja se, da javna dražba zastavil 1. četrletja t. j. mesecu januarja, februarja in marca 1892. začne v pondeljek, dne 12. junija 1893, ter se bo nadaljevala naslednje četrtek in pondeljek.

Od ravnateljstva zastavljalec in z njo združene lranilnice

V Gorici, dne 8. maja 1893.

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospešjujoče in napenjanja odstranjujoče ter milo raztopljujoče

domače sredstvo.

Velika stekl. 1 gld., mala 50 kr. po pošti 20 kr. več.

Na vseh delih zavejnine je moja tu dodana, zakonito varovana varstvena znamka

Zaloge skoro v vseh lekarnah Astro-Oyerske.

Tam se tudi dobri:

PRASKO DOMAČE ZDRAVILO.

To sredstvo pospešuje prav izbirno, kakor svedoči mnogo skrbi, čistenje, zrenje in ločenje rau ter poleg te tudi blazi bolečine.

I. Stikla je 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. več.

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonito varstvena znamka.

GLAVNA ZALOGA

B. FRAGNER, Prag,

St. 203 204, Mała strana, lekarna „pri črem orla“.

Poštna razposiljatev vsak dan.

Krasne uorce zasebnikom pošilja zastonj in franko.

Bogate knjige z uorce, kakoršnih še ni bilo, za krajce nefrankovano. Jaz **ne puščam** za 21/2 ali 3/4 goldinarjev pri metru, ne dajem **daril** krajcem, kakor to dela konkurenca na račun zadnje roke, ampak imam le **trdne in čiste cene**, tako, da mora kupiti vsak **zasebnik dobro in ceno**. Prosim torej zahtevati le moje knjige z uorce. Svarim tudi proti pismom konkurenca, ponujajočem **dvakrat toliko popustka**.

SNOVIJ ZA OBLEKE

Pečvien in dosking za častito **duhovčino**, predpisane **snovi za uniforme c. kr. uradnikov**, tudi za **veterane, ognjegascse, televadce, livreje suknja za biljarde in igralne mize, preproge za vozove, loden nepremočen za lovsko suknje, snovij za prati potne ogretajoče** od gld. 4—14 id. **Kdor hoče kupiti vredno, pošteno, volenom sukneno blago, ne pa dober kupcunje**, ki so komaj toliko vredne, kolikor se plača krajča, obrne naj se do

Ivana Stikarovsky v Brnu

(v tem Manchester Avstrije).

Največja zaloge fabriškega suknja, v vrednosti 1/2 milijona gld.

Da pojasnim **velikost in zmožnost** izjavljam, da moja **roka zdržuje največja izvajanje suknja v Evropi**, izdelovanje kamgovarn, **potrebščin za krojače** in veliko **knjigovnic** le za lastne namene. Da se prepriča o vsem tem, prosim **slavno občinstvo**, da si, kadar mu prilika nanesi, ogledi velikansko prostoro **mojih prodajalnic**, kjer ima posla

150 ljudij.

Pošilja se po poštnem povzetju.

Dopisuje se v nemškem, češkem, ogrškem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.

Novost v telefonskih iz piketa in svile

Uzoreci

Ponehnosti v Izjemem blagu in perlu

Priznana najboljša in najnovješja

S U K N A

za spomladansko in poletno potrebo, od najcenejšega do najdražje vrste, prave in trdne barve, za oblike, svrhnike in vasko potrebo, razpoljiva po poštnem povzetju po tvorniških cenah k tudi na drobo zasobnikom in krajcem: Zaloge c. kr. priv. tvrdne za fino suku in volenome blago

MORIZ SCHWARZ,

Zwittau bei Brünn.

Sukna za uniforme, napremočivi lodni in lovski suku, pečvien in dosking za salensko oblike. Poplati piedi id.

Blago za ženske oblike

vsre novosti v največji izberi.

Vsek poškus vodi k trajnemu kupovanju.

Knjige z uozoreci za krojače pošilja nefrankovano.

Priznana pisma iz vseh Jadranskih krogov

Vrhniško pivo.

Podjetje anec udane priporoča častitim gozdom gostilničarjem v mestu in na deželi svojo

zalogo vrhniškega piva v Gorici, Rokatiče št. 18.

Pivo je izborno, cene nizke, postrežba točna.

S spoštovanjem udani

Joško Ravan.

Visoko provizijo

pri dobrni uporabi tudi **stalno plačo** domo **zastopnikom** za prodajanje postavno dovoljenih sreč na obroke. Ponudbe naj se pošljajo pod naslovom:

An die **Haupstädtische Wechselstuben-Gesellschaft Adler & Comp.** in Budapest.

Prave in edine kapljice sv. Antona Padovanskega

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodružna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokazuje njihova moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in prenejo prav kmalu najtrdovratni želodne bolesti. Prav zvezno vstrejajo zoper hemoroidje, pri bolezni na jetri in na trani, proti červesnim bolezni in proti glistam, pri ženskih mesecnih nadležnostih, zoper heli tok, božjast, zoper bitje sreca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo same omenjenih bolezni, ampak nas obvarjujejo tudi pred vsako boleznjico.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarinicah na svetu: za narobe in posiljave pa edino v lekarnici **Cristofolietti v Gorici**, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis, v Ljubljani v lekarni U. pl. Trnkóczy G. Piccoli, in Ljublj. Grečelin, pri Mariji pomagaj; v Postojni v lekarni Bacareč, v Ajdovčini v lekarni Šejta, v Lipici v lekarni Guglielmi, v Belaku dr. Kumpf.

1 steklenica velja 30 kr.

NB. Vzročati se je treba marsikalkov balzamov, katere sijaju ozračju in pripravijo, ki pa izvira človeka te zdravje, ker dražijo želodec in žice, da nastanejo lahko hadi in nevarni nasledki.

Kwizdov Že več let preskušano domače sredstvo proti bolečinam.

Cena edne steklenice 1 gld.

pol stekl. 60 kr. dobiva se v vseh lekarnah.

fluid za protin. Pazi naj se na varstveno znak in zahteva izrecno protin. **iz Kreisapotheke Kronenburg b. Wien**

Kmetija na prodaj.

Prodá se prav lepa, prav dobra in največja kmetija v okraju Streim, pošta Biestrizza (Feistritz) v Rožni dolini na Koroškem. — Prodá se tudi v kosih od 7 orakov više, oral najboljše njive, travnikov ali gozdov po 146 gld. Cela kmetija pa obsegata: hišo, 33 oral polja, 27 oral travnikov in 27 oral najlepšega gozda. Cena 18.000 gld. — Nataničnejši pogoj se izvede pri posestnici Margariti Kernaček, Streim b. Feistritz, Rosenthal, Koroško.

V pojasnilo.

V zadnjem času se je pomnožilo število tistih, ki pretiravajo vrednost svojih izdelkov praženega žita (ječema, slada, pšenice, itd.), sklicujejo se na moji dve knjigi: "Takó bi moral i živeti" in "Moje zdravljenje z vodo" ter imenovane večkrat moje ime hoté dati občinstvu razumeti, da sem jaz pripravil vse take izdelke.

Zategadel izjavljam, da nimam nikake zveze s takimi izdelki razun onih tvrdke Kathreiner na Dunaju in v Monakovu.

Jaz sam pijem vsak dan to sladno kavo, ki se pije tudi v otroškem vrtu in v bolnici pri nas. Na podlagi teh skušenj morem ga toplo pripraviti.

Wörishofen, 21. jan. 1893.

S. Kneipp s. r.

katoliški župnik.

Kdor hoče pripravljati dobro kavo, kupi naj si

Oelz - oyo kavo

Öizo-ovo kavo je najboljše kavino primesilo

Öizo-ovo kavo nima vsebi hrušk, ne repo, ne sirupa.

Prodaja se v vseh prodajalnicah jestvin.

SARGOV